

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 204/2020-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti FACTOR ASSET MANAGEMENT GROUP, a. s., Čelakovského 2, Bratislava, IČO 35 851 996, zastúpenej advokátskou kanceláriou SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. David Soukeník, LL.M., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 118/2017 z 22. februára 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti FACTOR ASSET MANAGEMENT GROUP, a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 118/2017 z 22. februára 2018 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 118/2017 z 22. februára 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti FACTOR ASSET MANAGEMENT GROUP, a. s., priznáva náhradu trov konania v sume 450,29 € (slovom štyristopäťdesiat eur a dvadsaťdeväť centov), ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne advokátskej kancelárie SOUKENÍK – ŠTRPKA, s. r. o., Šoltésovej 14, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 204/2020-33 z 12. mája 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti FACTOR ASSET MANAGEMENT GROUP, a. s., Čelakovského 2, Bratislava, IČO 35 851 996 (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 118/2017 z 22. februára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je právnu nástupkyňou žalobkyne, ktorá sa v konaní vedenom Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný

súd“) pod sp. zn. 32 Cb 275/2007 domáhala zaplata sumy 121 829, 40 € s príslušenstvom z titulu nezaplatenj časti ceny diela na základe zmluvy o dielo č. 03-01/2007 uzavretej 2. februára 2007 medzi právnou predchodkyňou sťažovateľky ako zhotoviteľom a žalovaným ako objednávateľom. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 32 Cb 275/2007 z 21. apríla 2009 zaviazal žalovaného na zaplata sumy spolu s príslušenstvom a na náhradu trov konania. Krajský súd po podaní odvolania žalovaným uznesením sp. zn. 1 Cob 54/2009 z 30. decembra 2009 zrušil rozsudok okresného súdu z 21. apríla 2009 a vec mu vrátil. Následne bola rozsudkom okresného súdu sp. zn. 32 Cb 275/2007 z 2. mája 2017 žaloba zamietnutá a sťažovateľka zaviazaná na náhradu trov konania žalovaného v plnom rozsahu. Po podaní odvolania sťažovateľkou krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu jej základných práv a práv označených v bode 1 nedostatočným zistením skutkového stavu, keďže neboli zisťované a preukazované skutočnosti rozhodujúce pre vyriešenie otázky, či a v akom rozsahu má sťažovateľka nárok na odplatu na základe reálne poskytnutého plnenia objednávateľovi z titulu zmluvy o dielo.

4. Sťažovateľka tiež argumentuje, že došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v otázke, za akých okolností a kedy má právo na zaplata ceny diela. Zdôrazňuje, že právnym titulom na zaplata ceny diela je samotná zmluva o dielo, a záver, že jej z dôvodu chybnj fakturácie nárok na zaplata ceny diela ani nevznikol, považuje za nesprávny. Podľa názoru sťažovateľky je napadnutý rozsudok krajského súdu arbitrárny, nenáležite odôvodnený a svojvoľný.

5. Sťažovateľka v tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej označených základných práv podľa ústavy, listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnutý rozsudok zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenie krajského súdu

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval podpredsedu krajského súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zároveň ho vyzval, aby oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci. Krajskému súdu doručil i uznesenie o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sp. zn. II. ÚS 204/2020 z 12. mája 2020.

7. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podpredseda krajského súdu podaním sp. zn. 1 SprV 376/2020 zo 4. júna 2020. Podpredseda krajského súdu vo svojom vyjadrení uviedol: „*Prešetrili sme sťažnosť obchodnej spoločnosti a zistili sme, že základné práva obchodnej spoločnosti FACTOR ASSET MANAGEMENT GROU, a. s., Čelakovského 2, Bratislava pri rozhodovaní súdov porušené neboli.*“ Podpredseda krajského súdu vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania pred ústavným súdom.

8. Ústavný súd upovedomil podľa § 126 zákona o ústavnom súde obchodnú spoločnosť REGULA Košice akciová spoločnosť, Južná trieda 68, Košice, ako zúčastnenú osobu v konaní pred ústavným súdom a žalovanú v konaní pred krajským súdom o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie, zaslal jej sťažnosť a uznesenie o prijatí sp. zn. II. ÚS 204/2020 z 12. mája 2020 na prípadné vyjadrenie v lehote 10 dní od doručenia upovedomenia. Zúčastnená osoba sa k ústavnej sťažnosti nevyjadrila.

9. Zároveň ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie podpredsedu krajského súdu sp. zn. 1 SprV 376/2020 zo 4. júna 2020 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právna zástupkyňa sťažovateľky k vyjadreniu podpredsedu krajského súdu nezaujala stanovisko a neoznámila, či trvá na konaní ústneho pojednávania pred ústavným súdom.

10. Vzhľadom na oznámenie podpredsedu krajského súdu, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ako aj skutočnosť, že ústavný súd poučil právnu zástupkyňu sťažovateľky o tom, že v prípade nedoručenia stanoviska ku konaniu ústneho

pojednávania bude ústavný súd toho názoru, že súhlasí s upustením, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práva alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

15. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

17. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

18. Podľa § 536 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov:

Zmluvou o dielo sa zaväzuje zhotoviteľ vykonať určité dielo a objednávateľ sa zaväzuje zaplatiť cenu za jeho vykonanie.

(2) Dielom sa rozumie zhotovenie určitej veci, pokiaľ nespadá pod kúpnu zmluvu, montáž určitej veci, jej údržba, vykonanie dohodnutej opravy alebo úpravy určitej veci alebo hmotne zachytený výsledok inej činnosti. Dielom sa rozumie vždy zhotovenie, montáž, údržba, oprava alebo úprava stavby alebo jej časti.

(3) Cena musí byť v zmluve dohodnutá alebo v nej musí byť aspoň určený spôsob jej určenia, ibaže strany v zmluve prejavia vôľu uzavrieť zmluvu aj bez tohto určenia.

19. Podľa § 537 ods. 2 Obchodného zákonníka objednávateľ je povinný vykonané dielo prevziať.

20. Podľa § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka ak zhotoviteľ zhotovuje vec u objednávateľa, na jeho pozemku alebo na pozemku, ktorý objednávateľ obstaral, objednávateľ znáša nebezpečenstvo škody na zhotovovanej veci a je jej vlastníkom, ak zmluva neurčuje niečo iné.

21. Podľa § 544 ods. 1 Obchodného zákonníka ak má k zhotovovanej veci vlastnícke právo objednávateľ a vec nemožno vzhľadom na jej povahu vrátiť alebo odovzdať zhotoviteľovi, je objednávateľ povinný uhradiť zhotoviteľovi to, o čo sa objednávateľ zhotovovaním veci obohatil, ak záväzok zanikol, z dôvodu, za ktorý objednávateľ nezodpovedá.

22. Podľa § 546 ods. 1 Obchodného zákonníka objednávateľ je povinný zhotoviteľovi zaplatiť cenu dohodnutú v zmluve alebo určenú spôsobom určeným v zmluve. Ak nie je cena takto dohodnutá alebo určiteľná a zmluva je napriek tomu platná (§ 536 ods. 3), je objednávateľ povinný zaplatiť cenu, ktorá sa obvykle platí za porovnateľné dielo v čase uzavretia zmluvy za obdobných obchodných podmienok.

23. Podľa § 548 ods. 1 Obchodného zákonníka objednávateľ je povinný zaplatiť zhotoviteľovi cenu v čase dojednanom v zmluve. Pokiaľ zo zmluvy alebo z tohto zákona nevyplýva niečo iné, vzniká nárok na cenu vykonaním diela.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a posúdenie vecí ústavným súdom

24. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

25. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

26. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho

pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

27. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

28. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

29. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho

rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

30. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

31. Podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu jej základných práv a práv označených v bode 1 nedostatočným zistením skutkového stavu, nesprávnym právnym posúdením veci a tiež tým, že napadnutý rozsudok krajského súdu je nenáležite odôvodnený a svojvoľný.

32. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 32 Cb 275/2007 z 2. mája 2017 zamietol žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala zaplata sumy 121 829, 40 € s príslušenstvom z titulu nezaplatennej časti ceny diela na základe zmluvy o dielo č. 03-01/2007 uzavretej 2. februára 2007 medzi právnou predchodkyňou sťažovateľky ako zhotoviteľom a žalovaným ako objednávateľom. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že vec právne posúdil podľa § 536 a nasl. Obchodného zákonníka s tým, že strany sporu uzavreli zmluvu o dielo, ktorou sa zaväzuje zhotoviteľ vykonať určité dielo a objednávateľ sa zaväzuje zaplatiť cenu za jeho vykonanie, pričom dielom sa rozumie zhotovenie určitej veci, pokiaľ nespadá pod kúpnu zmluvu, montáž určitej veci, jej údržba, vykonanie dohodnutej opravy alebo úpravy určitej veci alebo hmotne zachytený výsledok inej činnosti. Dielom sa rozumie vždy zhotovenie, montáž, údržba, oprava alebo úprava stavby alebo jej časti (§ 536 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka). Považoval za preukázané, že právna predchodkyňa sťažovateľky toto dielo

pre žalovaného v priebehu roku 2007 skutočne vykonávala, za čo jej prináleží nárok na zaplatenie dohodnutej ceny, pričom strany tohto zmluvného vzťahu si v súlade so znením § 548 ods. 1 Obchodného zákonníka v čl. VI zmluvy dohodli špecifický čas uhradenia ceny za vykonanie diela, a to tak, že 30 % bude uhradených zálohovo po podpísaní zmluvy, ďalšia časť ceny diela mala byť uhradená na základe čiastkových faktúr zhotoviteľa splatných 14 dní od doručenia, ktoré však mohli byť vystavené iba na základe súpisov vykonaných prác, ktoré museli byť písomne potvrdené povereným zástupcom žalovaného (bod 6.2. zmluvy) a po skončení diela mala byť vystavená konečná faktúra. Okresný súd považoval za podstatné pre rozhodnutie vo veci samej zistenie, či boli príslušné súpisy vykonaných prác žalovaným (resp. ním poverenou osobou) skutočne podpísané alebo nie, pretože až po ich potvrdení bolo možné čiastkové faktúry vystaviť, čo by spôsobilo splatnosť takto čiastkovo vyúčtovanej ceny. Okresný súd dospel k záveru, že uplatnené faktúry boli vystavené neoprávnene, pretože príslušné súpisy vykonaných prác neboli žalovaným ani ním poverenou osobou písomne potvrdené. Vychádzal predovšetkým zo skutočnosti, že sťažovateľkou predložené súpisy neboli podpísané vôbec, a to ani zhotoviteľom ani žalovaným. Samotné súpisy obsahovali iba rozpis prác a dodávok, nič viac. Pokiaľ ide o žalobkyňou (sťažovateľkou) predložené krycie listy, tieto vystavené za obdobie apríl a máj 2007 a obdobie 31. týždňa 2007 boli podpísané iba zhotoviteľom. Okresný súd dospel k záveru, že podpisy [REDAKOVANÉ] (stavebný dozor) na ostatných krycích listoch nie sú podpismi povereného zástupcu žalovaného, pretože táto osoba nebola na takéto konanie za žalovaného oprávnená.

33. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľky vychádzajúcu z § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka, uvedené súd neakceptoval z dôvodu, že žalovaným vykonané platby boli zálohovými platbami vykonanými pred začatím vykonávania diela pri podpise zmluvy podľa dohody v bode 6.1 zmluvy, a teda z tohto plnenia nie je možné usudzovať, že žalovaný uznal svoj záväzok, ktorého uhradenia sa sťažovateľka domáha v konaní.

34. Na základe uvedeného okresný súd dospel k záveru, že nenastala splatnosť ceny diela, pretože neboli splnené podmienky pre jej vyúčtovanie dohodnuté v čl. VI bode 6.2 uzavretej zmluvy. Vzhľadom na prijatý právny záver nepovažoval okresný súd za potrebné zaoberať sa otázkou, či a v akom rozsahu došlo ku skutočnému plneniu, a žalobu zamietol.

35. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že sa v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom okresného súdu, pričom na zdôraznenie jeho správnosti navyše uviedol:

«Rozhodujúcou pre určenie času zaplatenia ceny vykonaného diela je dohoda strán, ak takáto dohoda absentuje, § 548 Obchodného zákonníka viaže vznik nároku na vykonanie diela. V zmysle vyššie citovaného ustanovenia zmluvy si jej strany dohodli platenie na základe čiastkových faktúr vystavených na základe odsúhlaseného súpisu vykonaných prác (podpísaného osobou poverenou objednávateľom), teda nie na vykonanie diela. Tieto čiastkové faktúry mali byť vystavené do 90 % zmluvnej ceny diela (ktorá bola dohodnutá v čl. V bode 5.1. ako maximálna suma 12.986.411,00 Sk bez DPH) s tým, že konečná faktúra mala byť vystavená po podpísaní protokolu o odovzdaní a prevzatí diela (čl. VI bod 6.6.).

Zo skutkových zistení súdu prvej inštancie je nepochybné, že žalobca nepredložil k faktúram, ktorých zaplatenia sa v konaní domáha, súpis zrealizovaných prác podpísaný objednávateľom. Ním predložené súpisy dokonca nie sú podpísané vôbec. Pre rozhodnutie vo veci samej bolo teda potrebné ustáliť, či možno krycí list splátky považovať za súpis vykonaných prác a ak áno, či ten mohla podpísať pani [REDAKOVANÉ]. Odvolací súd sa nestotožnil s v odvolaní uvádzaným tvrdením, že krycie listy splátok je možné stotožniť so súpismi zrealizovaných prác a to vzhľadom k rozsahu ich výpovednej hodnoty a inému účelu, ktorému majú slúžiť. Obe strany sporu si nepochybne boli vedomé daného zmluvného dojednania. Fakturáciu možno označiť ako súbor činností zhotovovateľa diela, ktoré vedú k zabezpečeniu ceny za uskutočnené dodávky. Uvedené nepochybne zahŕňa aj vyhotovenie súpisu vykonaných prác a jeho prerokovanie a následné odsúhlasenie vykonaných prác s objednávateľom. Uvedené napokon aj jasne vyplýva z už vyššie citovaného ustanovenia zmluvy. Odvolací súd navyše pripomína, že súpis vykonaných prác je štandardným dokumentom, ktorý sa v danom type zmlúv vyžaduje na preukázanie rozsahu vykonaných prác, prelo nemožno dôjsť k záveru, že ho možno nahradiť krycím listom splátky, resp. že by krycí list splátky tento doklad suploval.

Ak by aj (čo nie je možné) si žalobca splnil svoju povinnosť predložiť k fakturácii súpis vykonaných prác podpísaný objednávateľom predložením krycieho listu splátok, je

potrebné uviesť, že krycí list zo dňa 29. 5. 2007 je podpísaný len zhotoviteľom. Aj odvolací súd, tak ako súd prvej inštancie dospel k záveru (pokiaľ ide o krycie listy z 22. 6. 2007, 20. 7. 2007, 31. 8. 2007), že p. [REDACTED] oprávnená podpisovať v zmysle bodu 6.2. uzavretej zmluvy ako „poverený zástupca objednávateľa“ nebola. Úlohy stavebného dozoru sú upravené v § 46b zák.č. 50/1976 Zb., z ktorého toto tvrdenie nevyplýva. Uvedenému napokon nasvedčuje aj zahrnutie zmluvného dojednaní (že súpis vykonaných prác musí byť podpísaný povereným zástupcom objednávateľa) do zmluvy. Ak by totiž strany zmluvy, resp. objednávateľ chcel uvedeným poveriť stavebný dozor, toto dojednanie by bolo nadbytočným. Pri výklade toho, čo v prejednávanej veci ako stavebný dozor pani [REDACTED] mohla robiť nie je možné postupovať podľa § 264 Obchodného zákonníka. Je pravdou, že pri určovaní práv a povinností zo záväzkového vzťahu sa prihliada na obchodné zvyklosti, a to aj vtedy, ak na ne zmluva neodkazuje. Môže však ísť len o také obchodné zvyklosti, ktoré sú v príslušnom obchodnom odvetví zachovávané všeobecne a nesmú byť v rozpore so zmluvou alebo zákonom. Musí ísť teda o tzv. „ustálené pravidlá“ používané nielen medzi stranami, ale všeobecne v danom odvetví. Odvolací súd konštatuje, že ak by aj bolo ustáleným pravidlom, že súpis vykonaných prác podpisuje stavebný dozor (čo nie je, pretože toto oprávnenie zo zákona priamo nevyplýva) bolo by toto v rozpore so zmluvou, kde si objednávateľ diela uvedené vymienil inak.

Uvedené samozrejme neznamená, že stavebný dozor podpisovať súpisy vykonaných prác nemohol, avšak len za predpokladu, ak by ho na to objednávateľ splnomocnil. Existencia takého splnomocnenia v konaní preukázaná nebola.

V tejto súvislosti odvolací súd udáva, že § 150 CSP zakotvuje jednu zo základných procesných povinností strán sporu - povinnosť tvrdiť a na dané tvrdenie predložiť dôkazy preukazujúce jeho pravdivosť (dôkazné bremeno). Povinnosť strany sporu uviesť skutkové tvrdenia a označiť dôkazy preukazujúce jeho pravdivosť sa vzťahuje na všetky skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé privodiť jej úspech v spore. Ide teda o tie právne skutočnosti, ktoré spôsobia vznik jej nároku alebo zánik jej povinnosti (skutkové tvrdenia žalobcu sú prostriedkami procesného útoku, žalovaného prostriedkami procesnej obrany). Dôsledkom toho, že tvrdenie nie je preukázané (resp. súd ho nepovažuje za pravdivé) je pre stranu sporu nepriaznivé rozhodnutie. Odvolací súd konštatuje,

že žalobca dôkazné bremeno na preukázanie ním tvrdenej skutočnosti, že boli splnené zmluvné dojednania predchádzajúce samotnej fakturácii nepreukázal.

Odvolací súd tak ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že v prejednávanej veci nenastala splatnosť kúpnej ceny (pozn. má byť ceny diela), pretože neboli splnené podmienky pre jej vyúčtovanie dohodnuté v čl. VI bode 6.2. uzavretej zmluvy. V zmysle vyššie uvedeného preto súd prvej inštancie postupoval správne, keď sa samotným namietaným rozsahom účtovaných prác nezaoberal (resp. zaoberal len okrajovo).»

36. Z už uvedeného vyplýva, že krajský súd jasne a zrozumiteľne odôvodnil svoje právne závery v súvislosti posudzovaním otázky splnenia zmluvných podmienok pre vyúčtovanie ceny diela podľa čl. VI bod 6.2 zmluvy o dielo z 2. februára 2007, ako aj neakceptáciu argumentácie sťažovateľky vychádzajúcu z § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka z dôvodu, že žalovaným vykonané platby boli zálohovými platbami vykonanými pred začatím vykonávania diela pri podpise zmluvy podľa dohody v bode 6.1 zmluvy, a teda z tohto plnenia nie je možné usudzovať, že žalovaný uznal svoj záväzok, ktorého uhradenia sa sťažovateľka domáha v konaní. V danej otázke možno považovať výklad krajského súdu za možný a legitímny, preto ústavný súd nemá dôvod do takéhoto výkladu zasahovať.

37. Uvedené však neznamená, že sa ústavný súd stotožnil so závermi všeobecných súdov, ktoré žalobu sťažovateľky zamietli. Ústavný súd poukazuje na to, že podstatnými náležitosťami zmluvy o dielo sú dohoda o predmete plnenia a dohoda o cene diela, ako i záväzok ju zaplatiť. Odplatosť je teda typickým znakom zmluvy o dielo a zmluvné strany sú s ňou uzrozmene už pri jej uzatváraní, bez ohľadu na to, ako bude dojednaná jej výška či splatnosť. Z odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva, že zmluvu o dielo z 2. februára 2007 považujú za platnú, sporové strany nespochybnili ani skutočnosť, že predmet plnenia bol čiastočne realizovaný a časť ceny diela bola vyplatená. Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že po prijatí záveru všeobecných súdov, že nedošlo k splneniu zmluvných podmienok fakturácie ceny (časti) realizovaného predmetu plnenia, bolo ich úlohou zistiť, v akom rozsahu a kvalite bol predmet plnenia skutočne realizovaný, v akom rozsahu pokrýva realizované plnenie už zaplataená časť ceny diela a či došlo zo strany objednávateľa ako vlastníka nehnuteľnosti, ktorej sa predmet plnenia týka, k faktickému prevzatiu a užívaniu predmetu plnenia, prípadne zistenie jeho väd... Pokiaľ sa

všeobecné súdy nezaoberali nastolenými otázkami a bez ďalšieho viazali povinnosť zaplatiť cenu za zhotovenie diela len na zmluvne dohodnuté podmienky fakturácie, dopustili sa excesu pri aplikácii relevantných právnych noriem, ktorý je ústavne nekonformný a neudržateľný, majúci za následok porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konania podľa dohovoru.

38. Základom interpretácie a aplikácie každej právnej normy v materiálnom právnom štáte je určenie účelu právnej úpravy, vymedzenie jej rozsahu a identifikácia jej obsahu (II. ÚS 171/05). V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na svoju doterajšiu judikatúru týkajúcu sa interpretácie právnych predpisov, podľa ktorej ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva sťažovateľa) hodnotí aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákonné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. ÚS 150/99). Ústavný súd už tiež vyslovil, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona (IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, m. m. I. ÚS 306/2010).

39. Ústavný súd už judikoval (I. ÚS 243/07) že ak výklad zmluvy vedie z pohľadu strán touto zmluvou viazaných k absurdným výsledkom, treba sa im vyhnúť inou aplikáciou príslušných ustanovení. Súd by sa preto mal pri výklade zmluvy vyhnúť hlavne takému výkladu, ktorý je pochybný, hlavne s ohľadom na problematické dôsledky, ku ktorým vedie.

40. V právnej veci sťažovateľky zvolili všeobecné súdy taký výklad zmluvy o dielo z 2. februára 2007, ktorý má pre jednu zo zmluvných strán (sťažovateľku) nelogické závery, znevýhodňujúce jej postavenie oproti druhej sporovej strane. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd (v zjednocujúcej zhode s rozsudkom prvoinštančného súdu) rozhodol v danej veci celkom formalisticky, svojvoľne a arbitrárne bez toho, aby mal na zreteli samotnú podstatu zmluvy o dielo a práva a povinnosti z nej vyplývajúce pre zmluvné strany, tak ako ju zákonodarca v dotknutých ustanoveniach Obchodného zákonníka koncipoval.

41. V dôsledku už uvedených nedostatkov poskytnutej súdnej ochrany zo strany krajského súdu, ktorá nezodpovedá právu sťažovateľky na ústavne konformný výklad a aplikáciu zákonných noriem a na riadne odôvodnenie rozhodnutia v jej právnej veci ako významných súčastí práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

42. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

43. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu (predovšetkým dôvody uvedené v bodoch 37 až 40), bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil výrok napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby sťažovateľky, ako i súvstážny výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania a vrátil mu vec na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

44. Pri rozhodovaní o opravnom prostriedku sťažovateľky bude povinnosťou krajského súdu náležite posúdiť skutkové a právne závery okresného súdu, použiť relevantnú právnu úpravu ústavne konformným spôsobom, a následne jasne a zrozumiteľne odôvodniť právne závery, ku ktorým dospel a na ktorých založil svoje rozhodnutie.

45. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

46. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 11 ods. 1 listiny a namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 64/2010, IV. ÚS 100/2014), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a zrušením tohto rozsudku sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv.

47. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych práv sporových strán konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Náhrada trov konania

48. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

49. Sťažovateľka si uplatnila nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním právnu zástupkyňou.

50. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1 062 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2020. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020

v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 177 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2020, t. j. za dva úkony 375,24 €. Uvedená suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd teda priznal úspešnej sťažovateľke náhradu trov konania v sume 450,29 € (bod 3 výroku nálezu).

51. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu